

TEÑO DUAS ORELLAS PARA ESCOITAR MELLOR

TEMPORALIZACIÓN: 4 SESIÓN S DE CLASE

ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE

1 Cultura da violencia: Os nosos conflitos diarios

Obxectivo: descubrir as nosas propias actitudes perante os conflitos. Favorecer o diálogo e a escoita como ferramentas para resolvelos.

Descrición: nun primeiro momento perderémolle ao grupo que reflexione e realice unha lista de como se resoven habitualmente os conflitos/problemas que ven nos debuxos animados da televisión (podemos axudarlles achegando imaxes gravadas anteriormente ou traballar con algúns videoxogos se nos parece oportuno).

A continuación elaborarán unha lista paralela con algúns dos conflitos máis recentes que teñan aparecido na clase. Podémoslos recoller en papel de embalar e colgar o resultado no taboleiro. Avaliaremos conxuntamente se se repite algunha constante nun e outro caso e intentaremos buscar alternativas creativas ás condutas violentas.

Orientacións: cando nos enfadamos, igual que sucede entre os Estados ou entre os grupos armados nun conflito interno, a miúdo recorreremos á violencia para solucionar os nosos problemas. A primeira afectada nestes casos sempre é a comunicación (berramos, insultámonos, non escoitamos). Podemos orientar a avaliación mediante preguntas como: Que sentimos cando nos enfadamos cun compañeiro ou compañeira? Que facemos para resolver esa situación? Ocorrénsenos outras formas de resolver os nosos conflitos? Que gañaríamos con isto?

Propostas complementarias: a partir de reflexións que xurdan na clase podemos propoñer a creación do recuncho para resolver os conflitos. Dise que nos deron unha boca e dúas orellas para escoitar o dobre do que dicimos. En resposta a esta premisa crearemos entre todos unha boca ben grande e unha orella aínda maior que situaremos nun recuncho da aula. Proporémolles aos alumnos e alumnas que acudan a este recuncho para resolver, a través do diálogo (tomando a boca ou a orella en función de se me toca falar ou escoitar), os conflitos que xurdan diariamente no centro. Na primeira páxina do caderno tamén propoñemos que os alumnos se debuxen nas cadeiras.

2 Imaxe do inimigo: O prato de arroz

Obxectivo: intentar desmontar a imaxe do inimigo e aprender que a cooperación pode ser a mellor opción para conseguir solucións satisfactorias para todas as partes.

Descrición: describiremos unha situación extrema onde temos un único prato xigante de arroz (podemos simulalo con bólas de papel). Sitaremos o grupo arredor do prato e no outro extremo da aula colocaremos unha culler tamén xigante, de dous ou tres metros. Á terceira vez damos instrucións para que vaian buscar a culler e comece a comer.

Orientacións: o grupo percibirá axiña que para poder levar a comida á boca necesita cooperar. Uns deberán servirlle o arroz aos outros. Podemos orientar a avaliación mediante preguntas como: como vos sentistes? Que sucedeu ao principio? Como viades ao resto dos compañeiros e compañeiras cando competiades pola comida e o mando da culler? Nalgún momento vos identificastes cos vosos amigos? Por que? Lémbraivos algunha situación da vida de fóra do centro? Consequistes comer todos? Sentistes que no día a día do centro nos atopamos perante situacións similares? Queremos demostrar que a mellor estratexia individual pode ser a peor estratexia colectiva e que a miúdo non temos motivos para ver a aquel con quen competimos polos nosos obxectivos como un inimigo; a longo prazo pode resultar máis eficaz cooperar con el ou ela para conseguir unha solución satisfactoria para todos. Un dos mellores xeitos de romper a imaxe do inimigo é favorecer o coñecemento entre os alumnos, aquilo que os une máis alá do que os separa.

Instrucións complementarias: no caderno de traballo de 2º ciclo encontraredes un debuxo sobre como realizar a culler. Podedes usar diversos materiais, como, por exemplo, papel de xornal unido con cinta aillante ou un par de paos de vasoira.

3 O peso das armas: A nena e o monstro

Obxectivo: reflexionar sobre os conceptos de seguridade e liberdade. Valorar as causas do uso das armas e propoñer alternativas non violentas á resolución dos conflitos.

Descrición: a continuación presentamos un conto fragmentado. O educador ou educadora lerá cada parte deténdose puntualmente para formular as preguntas correspondentes despois de cada pausa e apuntará as respostas no taboleiro antes de continuar coa historia.

Hai moito tempo, nun reino sen nome que se alzaba sobre unha montaña frondosa, apareceu un monstro de dúas cabezas.

Por que cres que apareceu o monstro? Que buscaba?
Como imaxinas que reaccionou o rei?

Perante semellante rareza, o rei mandou matar o monstro e enviou de inmediato a todas as súas tropas, armadas ata os dentes.

Por que cres que enviou as tropas?
De que tiña medo?
Parécenos perigoso o monstro? Non dixemos que cuspiía fogo nin que tiña as gadoupas afiadas.

Aínda que o monstro nunca devolveu os ataques, todos os fusís e todas as lanzas do reino non conseguiron afastalo. Entón unha nena pequena, desobedecendo os desexos do rei, que lles ordenara aos habitantes que se pechasen nas súas casas e se mantivesen armados, achegouse ao monstro...

Por que cres que mandou o rei aos habitantes que se pechasen nas súas casas?
Había motivos, ata ese momento, para sentir medo?
Estaban máis seguros polo feito de ir armados? Lembremos que o monstro nunca respondeu aos ataques.
Como cres que reaccionou a nena?

E preguntoulle:

- Desculpe, señor monstro, por que veu molestar ao noso pobo?

- Molestar? –respondeu o monstro–. Eu só buscaba un lugar alto para que as miñas dúas cabezas puidesen contarme que se ve a ambos os dous lados do val.

- Se é así –propuxo a nena– que lle parece se me sobe a unha das súas cabezas e buscamos un lugar por aquí preto onde a xente non se sinta ameazada e vostede poida contemplar o val.

E fixérono así.

Que che parece a idea da nena?

Por que cres que ninguén intentou antes falar co monstro?

Cres que a miúdo nos comportamos igual que os habitantes dese reino sen nome se comportaron co monstro? En que situacións?

Orientacións: unha vez finalizado o conto, podemos engadir algunhas preguntas máis xerais, como por exemplo: Como cres que te terías sentido no lugar do monstro? Había motivos para atacalo? Por que non lle preguntaron antes que é o que buscaba? Convén chamar a atención sobre temas de actualidade, como a percepción negativa que, a miúdo, temos da xente que vén de "fóra" e sobre o absurdo de protexérmolos de algo que non nos ameaza. Se queremos insistir nos medos, podemos preguntar abertamente: Que cousas nos dan medo? Que facemos para protexernos deses medos?

Propostas complementarias: podemos pedirlle ao grupo que debuxe as diferentes viñetas ou ben que as represente a través do teatro-imaxe: despois de ler cada fragmento o grupo repartirá os papeis e realizará unha imaxe estática, a xeito de estatua.

4 A consecuencia do uso das armas: Vidas paralelas?

Obxectivo: analizar as diferentes perspectivas da realidade cando un vive nun contexto de guerra ou de paz.

Descrición: pediráselles aos alumnos e alumnas que debuxen a súa escola, a súa casa e a súa familia. A continuación compartiremos e compararemos co grupo outros dous debuxos: un realizado por un neno da súa idade nun contexto de guerra (son unha serie de debuxos dun neno bosnio) e outro dunha nena española.

Orientacións: a miúdo escápasenos como a guerra pode condicionar a nosa imaxinación e ata que punto pode alterar as nosas vidas. Na imaxe do neno bosnio aparecen elementos que seguro que os van sorprenden. Podemos iniciar a avaliación con preguntas do tipo: Que similitudes atopas entre o teu debuxo e o do bosnio? Que diferenzas? Que aspectos do seu debuxo che sorprenden máis? Como cres que te sentirías perante unha situación similar?

5 Propostas de acción: A transformar!

Obxectivo: valorar a importancia da conversión das armas. Fomentar a creatividade.

Descrición: a idea é dividir en 3 ou 4 grupos segundo o número de alumnos. Cada un deles, como se se tratase dunha fábrica (cadea de montaxe), tomará unha masa de plastilina e deberá moldear tantas armas como compoñentes teña o grupo. Despois leremos a historia de Roberto e pedirémolles que, individualmente, convirtan a súa arma noutro obxecto. Se se considera oportuno, poden volverse formar os grupos para realizar unha única figura. En calquera caso, convén reservar un espazo na aula para expoñer o resultado final.

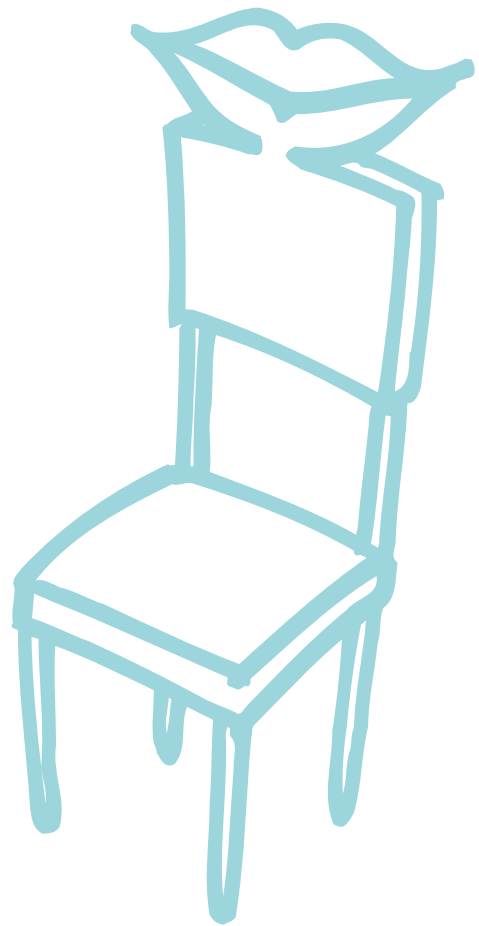
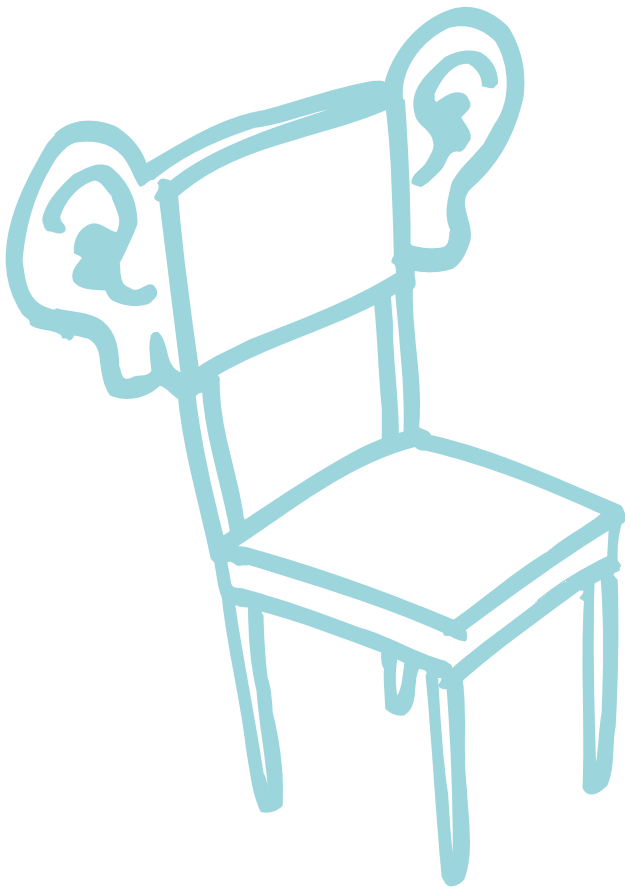
Orientacións: nun primeiro momento é importante non limitar nin condicionar a imaxinación dos alumnos e alumnas. Máis que valorar o resultado final, trátase de valorar o proceso e de chamar a atención sobre as posibilidades que abre a conversión de armas (acceso a postos de traballo, compensación en forma de terras...)

Animámosvos a participar na proposta de comunicación interescolar por Internet de Intermón Oxfam. No enderezo web <http://www.intermonoxfam.org/conectandomundos> atoparás a proposta detallada de *conectando mundos* para o 1º ciclo de primaria.

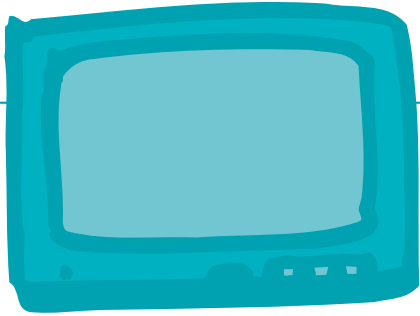
Cada 30 de xaneiro, conmemorando o falecemento de Mahatma Gandhi, celébrase o DENIP, Día Escolar da Non-Violencia e a Paz. Propoñémolos que vos unades, se é que non o fixestes xa, ás numerosas escolas que levan a cabo algunha actividade especial co gallo desta data.

1º ciclo de primaria

TEÑO DÚAS ORELLAS PARA ESCOITAR MELLOR

Na tele vemos...

Na escola vemos...

Imaxina...

Desembarcaches xunto cos teus compañeiros e compañeiras nunha illa deserta.

Despois de varios días sen comer, encontrades un prato de arroz XIGANTE.
Estades sentados arredor del e as tripas comézanvos a ruxir.

Todos queredes comer, pero só dispodes dunha culler
ENORME para levar arroz á boca.

Preparados, listos... xa!

Ola, chámome
Roberto e vivo en Mozambique.

Durante moito tempo o meu país estivo en guerra. Cando por fin acabou a guerra, a xente desconfiaba, así que a maioría das persoas gardaron unha arma na casa para defenderse. Na miña casa tamén o fixeron, así sentiámonos máis seguros.

Entón púxose en marcha un proxecto de intercambio de armas. Os meus pais déronlle moitas voltas, porque tiñan medo de que volvесе comezar a guerra. Finalmente decidiron cambiar a arma que tiñan agachada por picos, aixadas e varios paquetes de sementes.

Agora temos un horto que nos dá para comer e o que nos sobra podémolo vender no mercado.

PARTICIPA!

conectando_mundos

DENIP

Día Escolar da Non-Violencia e a Paz